

ECN 222: Øvingsoppgavesett 6 (Eirik sitt løysingsforslag)

Oppgave 6.1: Automatiske stabilisatorer

- (a) Hvorfor *automatisk stabilisatorer* ofte omtales som *motsykliske*?

Svar: En automatisk stabilisator demper konjunktursvingningene. F.eks. under en høgkonjunktur vil en automatisk stabilisator ha en motsyklisk effekt, dvs. dempe høgkonjunktoren.

- (b) Hvorfor er flytende valuta en automatisk stabilisator?

Svar: Lågere nettoeksport bidrar til at verdien på egen valuta går ned. Dette har to effekter: (i) prisen på eksportvarer blir lågere i utlandet, og (ii) prisen på importvarer går opp. Begge disse effektene bidrar til at aktiviteten i egen K-sektor auker. Det bidrar til at egen valuta styrkes og «valutafordelen» dempes.

Motsatt, ved høy verdi på egen valuta blir eksportvarene dyrere mens importvarene blir billigere sammenlikna med innenlandsk produksjon slik at importen auker. Det fører til at aktiviteten i K-sektor går ned, og handelsbalansen svekkes. På sikt bedrer forholda for K-sektor og auker BNP i eget land.

Flytende valutakurser har derfor motsykliske virkninger, dvs. flytende valutakurser fungerer som en automatisk stabilisator.

Oppgave 6.2: EUROEN og den «greske tragedien»

Den europeiske myntenheten, European Currency Unit (ECU), var forløperen til EUROen.

- (a) Forklar hvordan og hvorfor EUROen bidro til auka problemer for gresk økonomi.

Svar: Hvordan – ved at en gresk økonomi som allerede var svak, ikke fikk nødvendig drahjelp fra en egen valuta som ville hatt motsykliske virkninger.

Hvorfor – fordi næringsstrukturen i Hellas er vesentlig forskjellig fra næringsstrukturen i tyngdepunktet for EUROen, Tyskland, Benelux-landa, Frankrike og nord-Italia. Følgelig fikk ikke gresk økonomi noe drahjelp i perioder med svak EURO. Snarere motsatt ved at nord-europeerne i mindre grad dro på ferie til Hellas.

- (b) Hvorfor er ei gjeninnføring av den greske valutaen, drachme, urealistisk for Hellas?

Svar: Fordi mye av den greske statsgjelda er i utlandsk valuta eller EURO. Gitt den økonomiske situasjonen til Hellas, ville en egen gresk valuta falle sterkt i verdi, noe som ville gjøre det dyrere å betjene denne utenlandsgjelda.

Merknad: De siste 10-15 åra har den greske statsgjelda vært på 120-180 % av BNP.

Oppgave 6.3: Norge og valg av valutapolitisk regime

En måte å redusere valutarisikoen for Norge er enten å binde den norske krona til en stor internasjonal valuta som EURO, alternativt innføre EURO som norsk valuta.

- (a) Norske fagøkonomer har gjentatte ganger advart smot å «skrote» krona eller innføre fastkurs på krona. Hvorfor?

Svar: Fordi den norske næringsstrukturen er meget forskjellig fra næringsstrukturen i tyngdepunktet for EUROen, dvs. i første rekke Tyskland, Nederland, Belgia og Frankrike. En låg- eller høgkonjunktur for norsk økonomi trenger derfor ikke å samsvare med konjunktursving-

ningene i EURO-sona. I verste fall kan det være motsatt, slik at norsk K-sektor vil slite ekstra fordi svingninger i valutakursen ikke fungerer motsyklisk.

(b) Hvorfor er en fastkurs for Norge ei dårligere løysing enn å innføre f.eks. EURO?

Svar: Fordi den norske krona er en liten valuta for en økonomi som har en ganske særegen næringsstruktur. Det innebærer at risikoen er spesielt stor for at krona blir utsatt for valuta-spekulasjon. Å holde fastkursen vil derfor kunne kreve regelmessig nedsalg eller støttekjøp. Begge koster: Nedsalg fordi det innebærer å selge NOK til en lågere valutaverdi enn den aktuelle valutaverdien. Støttekjøp fordi det innebærer å kjøpe NOK til overkurs.

Merknad: Hermod Skånland, sentralbanksjef i Norge 1984-95, skrev en artikkel i Sosialøkonomen på 90-tallet om som drøfter dette i detalj. Jeg har dessverre ikke funnet denne artikkelen etter gjentatte søk.